

Οι ελληνορθόδοξες κοινότητες των νησιών του βορειοανατολικού Αιγαίου: Από την Οθωμανική Αυτοκρατορία στο ελληνικό κράτος (1876-1923)

Παρουσίαση

Η παρούσα έρευνα εξετάζει, μέσα από ένα ευρύ φάσμα πηγών, τις διεργασίες μετάβασης των νησιών του βορειοανατολικού Αιγαίου, της Λέσβου, της Χίου, της Σάμου, της Λήμνου και της Ικαρίας, από την οθωμανική Αυτοκρατορία στο ελληνικό κράτος. Επιχειρεί να αναδείξει τις ιδιαιτερότητες, τις ομοιότητες και τις διαφοροποιήσεις όσον αφορά την πρόσληψη από τα μέλη των νησιωτικών κοινωνιών των μεταβαλλόμενων πολιτικών συνθηκών της περιόδου 1876-1923. Σημείο τομής για τις συγκεκριμένες κοινωνίες αποτελεί το 1912, το έτος δηλαδή κατάργησης της οθωμανικής κυριαρχίας που σηματοδοτεί και τη μετάβασή τους στο ελληνικό κράτος. Σημαντικές αλλαγές στις νησιωτικές κοινωνίες προκάλεσε επίσης η έλευση προσφύγων από τις απέναντι μικρασιατικές ακτές από το 1914 και μαζικότερα μετά από τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922.

Αντικείμενο διερεύνησης αποτελούν οι άνθρωποι και οι σχέσεις τους, τα δίκτυα επικοινωνίας, οι πολιτικές τους επιλογές και οι νοσοτροπίες, οι οικονομικοί μηχανισμοί, τα εμπορικά δίκτυα και η δυναμική των δικτύων των τοπικών λογίων. Η προσέγγιση της έρευνας είναι συγκριτική, εντάσσοντας ταυτόχρονα τις νησιωτικές κοινωνίες στο κυρίαρχο ιδεολογικό πλαίσιο, στην εθνικιστική ιδεολογία που ήταν σε έξαρση στην ευρύτερη περιοχή της νοτιοανατολικής Ευρώπης τη συγκεκριμένη περίοδο. Στόχος του ερευνητικού έργου είναι η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στην ακαδημαϊκή κοινότητα, καθώς και η κινητοποίηση του δημόσιου διαλόγου γύρω από τις νησιωτικές κοινωνίες, την ιστορία και την ιστοριογραφία τους.

Επιστημονικός υπεύθυνος

Σπυρίδων Καραβάς, Καθηγητής Παν/μίου Αιγαίου

Ερευνητική ομάδα

Νικόλαος Βαφέας, Αναπληρωτής Καθηγητής, Παν/μιο Κρήτης

Μαρία Μανδαμαδιώτου, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Τατιανή Στράτη, Κοινωνική επιστήμονας, Πάντειο Παν/μιο

Φορέας Υποδοχής

Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

Συνεργαζόμενος Φορέας

Πανεπιστήμιο Κρήτης

Φορέας χρηματοδότησης

ΕΛ.Ι.Δ.Ε.Κ. – 1^η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.Ι.Δ.Ε.Κ. για την ενίσχυση των Μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας

(<https://www.elidek.gr/en/faculty-member-dep-researcher-research-projects/1st-faculty-member-dep-researcher-research-projects/s-a-6-social-sciences/>)

Διάρκεια προγράμματος

36 μήνες (18/12/2019 -17/12/2022)

The Greek Orthodox Communities of the north-east Aegean islands: From the Ottoman Empire to the Greek state, 1876-1923

Presentation

The research project focuses, through a wide range of sources, on the processes of transition of the islands of the northeastern Aegean, Lesbos, Chios, Samos, Ikaria and Lemnos, from the Ottoman Empire to the Greek state. It attempts to highlight the peculiarities, the similarities and the differences, as regards the perception by the members of these insular communities of the ever-changing political situation during the period 1876–1923. For the communities in question, the year 1912, when Ottoman rule came to an end, undoubtedly marks a turning point. In addition, significant changes have taken place in these island societies since 1914 with the arrival of refugees from the opposite coasts of Asia Minor, a phenomenon that will become more massive with the Asia Minor Catastrophe (1922).

The research highlights the people and their relations, the communication networks, the political choices and mentalities, the economic mechanisms, the commercial networks and the dynamics of the local scholars' networks. Locating the research in a comparative context, the insular communities are viewed in the framework of the dominant ideology of the era, namely the nationalism which was on the rise throughout south-east Europe. The aim of the project is not only to disseminate the results of the research to the academic community, but also to mobilize the public dialogue around the island societies, their history and historiography.

Principal Investigator

Spyridon Karavas, Professor, University of the Aegean

Research Team:

Nikolaos Vafeas, Associate Professor, University of Crete

Maria Mandamadiotou, Post-doctoral Researcher, University of the Aegean

Tatiani Strati, Social Scientist, Panteion University

Host Institution

University of the Aegean, Department of Social Anthropology and History

Cooperative Organization

University of Crete

Funded by H.F.R.I., 1st Call for Hellenic Foundation for Research & Innovation (H.F.R.I.) Research Projects to Support Faculty Members & Researchers and Procure High-Value Research Equipment

<https://www.elidek.gr/en/faculty-member-dep-researcher-research-projects/1st-faculty-member-dep-researcher-research-projects/s-a-6-social-sciences/>

Project's Duration: 36 months (18/12/2019-17/12/2022)